

Besloten kring

Ik vond mijn naam terug in het Parool. Een eerste artikel over uitvaarten in coronatijd. Over hoe dat is, met weinigen afscheid te nemen in 'besloten kring'. De intimiteit daarvan maar ook het jammere van het afstand te moeten houden en elkaar niet even te kunnen omhelzen.

Een groot gemis inderdaad, waarvan we alleen maar kunnen hopen dat het gauw weer anders zal zijn.

Wat minder werd belicht is het feit dat zoveel andere betrokkenen zo'n afscheid niet kunnen bijwonen. Familie, vrienden, burens, deelnemers van dezelfde organisatie of kerk, collega's, oud-collega's en verzorgenden. Dikwijls zijn het juist deze mensen die bij het proces van ziekzijn en sterven op de achtergrond zijn, maar die het net zo goed nodig hebben een afscheid of viering bij te wonen. Om deelneming te tonen, troost te zoeken, te verwerken wat er gebeurt en stil te staan bij wat we voor elkaar betekenden, wederzijds. Omdat samenzijn helpt en troostrijk is, maar ook om een dierbare zo beter uit handen te kunnen geven en in verbondenheid te laten gaan. Als je in gezamenlijkheid in herinnering hebt geroepen wie iemand

was, iemands leven in het licht hebt gezet, recht gedaan, wordt het immers ook makkelijker diegene te laten gaan. In vertrouwen op hetzelfde licht dat er altijd al was.

In het artikel in het Parool waren ook een paar regels gewijd aan de uitvaart van Trees Kroon, de eerste die uit ons midden overleed in de coronatijd. Omdat er verschillende uitvaarten zijn geweest die u hebt moeten missen en waar ik (wat een voorrecht eigenlijk! wel bij kon zijn) en ook omdat de Dominicuskrant in deze periode niet uitkomt, over enkele momenten van afscheid een klein verslag.

In een volgende brief volgen er andere.

Trees Kroon – Boelhouwer
5 januari 1925 – 18 maart 2020

We zitten in de tuinkamer van begraafplaats Buitenveldert. Dertig mensen in een kring. De kist met prachtige bloemen rondom in het midden. Trees is een paar dagen eerder overleden. Langzaam achteruit gegaan. Vooral het verlies van zoon Rein en dochter Hella, vrij kort na elkaar in de zomer van 2018, heeft haar verdriet gedaan. Er zijn ook mooie herinneringen. Bijvoorbeeld aan 70 jaar Dominicuskerk waar ze zo genoten heeft van de mensen, maar ook van de ruimte om te zijn wie je bent, van de muziek, de liederen. Waar ze zoveel bijdroeg aan de Dominicuskrant, de commissie huis, de koffiehoek, het Open Huis, in een vrouwengroep zat met 22 vrouwen! En waar ze zoveel veranderingen meemaakte ook op het gebied van geloven.

Waarom de Dominicus een thuis bleef verwoordde ze lang geleden in de Dominicuskrant: "gemeenschap vinden met andere mensen, waar vind je dat op die manier? Ontroering, bevestiging. Leren dat het ook anders kan, dat alles nog anders kan". Over geloofsvragen en levensvragen kon ze blijven puzzelen, maar ze vond het ook heel

goed dat wij tegenwoordig zeggen dat dat zo ook hoort te zijn. Er is genoeg waar we antwoorden op hebben, terwijl het echte leven toch kwetsbaarder is. 'Het is allemaal ik, ik, ik', kon ze zeggen. 'Ik ook hoor'. Maar ze had ook genoeg meegemaakt om te weten dat je niet alles voor het zeggen hebt. "Misschien ook wel niet over wie we zelf zijn". Daar hadden we het ook eens over. Wie ben je eigenlijk zelf? 'Soms kan ik bijna niet begrijpen, hoe ik vroeger dacht'.

En tegelijk was er de dankbaarheid voor wat er allemaal nog bij was gekomen: aan nieuwe gedachten, aan nieuw leven ook na het wegvallen van haar man Piet, van Rein en van Hella.

We zongen 'Delf mijn gezicht op'. Misschien wel zo mooi omdat het uitdrukt hoe je je vernieuwen kunt, ondanks verdriet en verlies of wat soms jarenlang in ons verborgen blijft. Toch anders te worden in al die jaren, meer verbonden met anderen en jezelf. Een vernieuwd mens. En ook zo geliefd zoals wel bleek uit prachtige woorden en muzikale bijdragen van haar kinderen en kleinkinderen, de foto's uit haar leven. Tijdens het uitdragen zongen we 'wonen overal'.

Trude Hijink - Boersma
26 september 1925 – 8 april 2020

We zijn op begraafplaats Barbara in de kapel waar enkele stoelen op grote afstand staan. Tussen de stoelen een camera voor de livestreaming, want op afstand luisteren er zo'n 60 mensen in binnen en buitenland mee. Ik heet ze welkom: ook haar zoon in Zwitserland. Haar dochter is hier met een prachtig en geestig verhaal. Kersenbloesem op de kist vanwege haar lievelingslied "Le Temps des Cerises" dat we ook gehoord hebben toen Trude's atheïstisch/socialistische Jan overleed. Maar in de Dominicus konden geloof en socialisme ook samengaan en dat sprak haar aan. Het engagement, de vrijzinnige geest, de open mind. Een plek waar je na kon denken

over het leven, de wereld en jezelf. Op een wereldse seculiere manier en toch diepte.

Er zijn prachtige, hartelijke verhalen. Ik heb haar, zoals ook anderen uit de Dominicus, met veel plezier bezocht. Hoe kan het ook anders bij zo'n belangstellend en geïnteresseerd iemand. In gesprekken die altijd enigszins spiraalsgewijs verliepen, alsof je telkens bij een niveau dieper kwam. Van 'hoe gaat het' naar het alledaagse, naar de krant. Of samen een lied zingen (vraag het Mart Vogten!) uit de Dominicusbundel of een Marialied: Gebenedijd zijt Gij. Haar liefde voor Latijn en Grieks brachten ons wel op de 'aoristus' een mooie tijdsuitdrukking vond ze, in het Grieks. Dan ging het erover dat er in het Grieks tijd is die voorbij gaat en tijd die duurt. Dat er verleden tijd is die echt geweest is en voorbij, maar ook verleden tijd die iets begon en die voortduurt. Dat vond ze geweldig, dat mensen zulke dingen bedenken. 'Zo mooi, dat iets dat eenmaal begonnen is nog niet gestopt hoeft te zijn. Alsof het leven nog altijd iets in petto heeft. Zoals ook haar Jan eigenlijk gebleven was, "ook niet gestopt". En wie weet ook zichzelf. Heel mooi!